



Bertel Haarders tale til nyvalgte folketingsmedlemmer

Taler

Bertel Haarder
Fhv. minister og mf'er.

Dato

15. april 2026

Sted

Christiansborg, København

Omstændigheder

"24 timer for Folkestyret" var et introduktionsseminar for nyvalgte folketingsmedlemmer i kølvandet på Folketingsvalget i 2026.

- 1 Til lykke. Og tak, fordi I stillede op til Folketinget og gik igennem alt det bøvl,
der er forbundet med at blive valgt første gang. Væn jer til at få at vide, at I er for
unge og uerfarne og ude på at mele jeres egen kage. Nu bliver I også skældt ud
for, at I er for veluddannede. Man skulle ellers tro, at det er godt for folkestyret,
5 at de folkevalgte ved noget. Men nej, det er nu også et problem.

- Til alt det skal I bare sige, at de, der kunne have gjort det bedre, som har erfaring
og som er nærmere gennemsnittet af befolkningen, jo bare kunne have stillet sig
til rådighed og være blevet stillet op. Det er jo partiernes tillidsfolk og vælgerne,
10 der har valgt jer, og ikke jer selv.

- En ting er sikkert: De kommende måneder og år bliver ikke kedelige. I får masser
af spændende bekendtskaber, ikke mindst i de andre partier. Jeres partifæller
bliver I måske lidt trøtte af, fordi I sidder så meget sammen. Men så er det jo
15 dejligt at lære dem fra de andre partier at kende. I Danmark er vi gode
kammerater på tværs af partierne. Og det er ikke selvfølge. Sådan er det slet
ikke i de andre europæiske lande, og heller ikke i Sverige.

- Men det kan godt være, I kommer til at tænke på, hvad John F. Kennedy sagde,
20 da han var blevet medlem af Repræsentanternes Hus:

- "De første seks måneder undrede jeg mig over, hvordan jeg var kommet herind
som medlem. Derefter undrede det mig mere, hvordan alle de andre var
kommet ind!"

25

I må lære at leve med, at hvis I siger 100 fornuftige ting, så bliver det måske

refereret én gang. Men hvis I én gang siger noget dumt, bliver det refereret 100 gange!

- 30 Husk at bevare jer selv, jeres integritet; og husk, hvad det var, der fik jer til at stille op. Husk at sige fra, hvis der er noget, der trykker jer. Hold fast i det, der fik jer til at gå ind i politik.

35 Det er utroligt svært at mande sig op, hvis man siger noget lidt andet end den sædvanlige partiparole. Men det er vigtigt, at I gør det. Det skylder I jeres gruppe.

- I er valgt til at være uenige. Folketinget og regeringen er som en virksomhed, hvor konkurrenten har halvdelen af pladserne i bestyrelsen. Det er vilkåret.
40 Derfor skal I heller ikke lytte til de erhvervsfolk, der mener, at Danmark bare skal drives som en virksomhed. Det kan de sagtens sige. Hvordan ville de selv klare sig, hvis deres konkurrenter havde halvdelen af pladserne i deres bestyrelser?

- 45 Som nyvalgte får I sikkert mange af de kedelige ordførerskaber, fordi I er nybegyndere. Men husk: Man skal elske det, man får, i stedet for at blive forbitret over det, man ikke får. Hvert eneste ordførerskab kan gøres interessant. Kan føre til spændende kontakter med folk uden for Tinget. - Og så vil I opdage, at der pludselig opstår muligheder for at påvirke tingene. Min første tid
50 i Folketinget var rædsom. Og endnu værre: min første tid i Europa-Parlamentet. Men jeg kunne ikke lade være at engagere mig, og så kom jeg til at elske det. Man skal elske det, man får – ligesom man skal elske den, man får!

- I skylder jeres gruppe at være loyal, når en beslutning er taget. Men I skylder
55 også at bidrage til en kursændring, hvis I føler, der er brug for det, og især, hvis I har lovet det.

- Det allervigtigste er at holde ord. Folketinget er et af de mest ordholdende steder. Fordi det hele bryder sammen, hvis man ikke kan stole på hinanden. Alle
60 aftaler kan opsiges med virkning fra næste valg. Man må ikke snyde med det.

Tillid er folkestyrets guld. Som prof. Løgstrup siger: Demokrati er en skikkelig måde at være uenig på. Og skikkeligheden er noget med tillid – at man overholder aftalte spilleregler, accepterer, når man har tabt en afstemning – og

går af, når man har tabt et valg. (I USA har vi set, at det ikke længere er en selvfølge). Det skal være ligesom i erhvervslivet, hvor aftaler skal holdes, og hvor en aftale kun er god, hvis begge parter synes, den er god.

70 Pas på floktænkningen. Nu kommer I ind i en hjernevask-gryde med voldsom indoktrinering. I vil opleve, at når I har besluttet jer for at sige noget afvigende i gruppen, så kan I miste modet - eller det, I siger, bliver en svag afglans af, hvad I havde tænkt jer at sige. Men lad jer ikke besnakke.

75 Man skal ikke løbe efter flokken; så kommer man aldrig foran!

Jeg er jo 68'er og var med i studenteroprøret mod professorvældet – aktiv i Studenterrådet og med til at stifte Studenterfronten på Aarhus Universitet. Men da vi holdt et kæmpe stormøde i Stakladen, opdagede jeg pludselig, at jeg
80 var helt uenig i parolerne og tværtimod enig med den minister, vi demonstrerede imod! Han ville have forholdstalsvalg til de styrende organer. Studenterfronten ville have alle pladser, selv om den kun havde 60% af stemmerne.

85 Jeg kom ud af flokken. Jeg oplevede, hvad Lea Korsgaard siger i en lille bog, der hedder ”Den, der råber, lyver”.

Hvis I er liberale, så husk at være liberale. Og hvis I er socialister eller dybt socialt engagerede, så husk det. Vær tro imod jer selv. Det kan skade karrieren. Men det
90 kan også skade karrieren, hvis man er én, man bare kan tromle hen over. Det vigtigste er, at man kan se sig selv i spejlet.

Lad være at bryde ud af partiet. Lad være at blive løsgænger. Men efter min mening skal det fortsat være tilladt at bryde ud. Det kan være jeres eneste våben.
95 Ellers bliver topstyringen endnu mere ulidelig, end den allerede er. Hold for guds skyld fast i, at I alene er bundne af jeres samvittighed. Jeres mandat tilhører jer og ikke partiet. Og hvis I vil bryde ud, så skal det selvfølgelig være muligt. Topstyringen er i min tid blevet værre og værre, fordi enhver partisplittelse skaber uheldig omtale. Derfor er landsmøder og partikongresser desværre blevet
100 præsenterbakker uden debat.

Medlemstallene rasler jo ned (for S og V til en tiendedel på 50 år – tidligere var 20% medlemmer af et parti, nu er det to %. Til gengæld har partierne gjort det

105 muligt at leve af partistøtten, så kan man nu drive et parti uden medlemmer –
folkestyre uden folk. Det er den store trussel for folkestyret. Hvis det fortsætter,
som det er i gang, så ender vi med et folkestyre uden folk, hvor professionelle
rådgivere, betalt med partistøtte, kører hele løbet, så partierne kan klare sig helt
uden medlemmer. 37 kr. pr. stemme ved folketingsvalg, 8,25 ved regions- og
110 kommunalvalg.

Det var de penge, Jacob Haugaard brugte på at give øl på torvet i hjembyen, da
han som løsgænger fik 23.253 stemmer – 6,3% i Aarhus Nord – på et program,
der lovede mere medvind på cykelstierne, større julegaver og mere sex på
115 lærerværelserne. Det var de samme penge, Morten Messerschmidt brugte til at
uddele gratis benzin i den seneste valgkamp.

Men vi skal ikke fortvivle over folkestyrets tilstand. Husk, at de allerbedste
løsninger er dem, hvor politikere blander sig udenom. Folkestyre er ikke det
120 samme som politikerstyre. Folkestyre er også, når danskerne i foreninger,
familier, skoler og virksomheder styre sig selv i gensidig tillid. Tilliden er det
afgørende. Tilliden er den luft, som giver ilt og kraft til folkestyret.

Og husk, at aldrig er det gået så meget fremad i Danmark som i 1880'erne, hvor
125 det folkelige Danmark spirede frem: Andelsbevægelsen, frie skole og
menigheder, handelsskoler og tekniske skoler, utallige sociale institutioner,
skytte- gymnastik- og idrætsforeninger. – Blev det skabt af politikere? Nej, for
på Christiansborg var der forfatningskamp. Kongen og Højre regerede imod
Folketingets flertal af Venstre-folk. Der var strid om Københavns befæstning,
130 som blev bygget med dekretter (som Trump i USA). Venstre førte til gengæld
”visne-politik”, så der stort set ikke blev vedtaget noget på Borgen. Men aldrig er
det gået mere fremad i Dannevang, end da der ikke blev vedtaget så meget på
Borgen!! Det er en historisk kendsgerning.

135 Pas på blålys, stråmænd og lygtepæle.

Først blålys: Pas på det, der lyder godt, og som spindoktorerne og
kommunikationsfolkene elsker.

140 Mette Frederiksen fik jo problemer med sine forslag om formueskat, som nu er
en død sild. Man behøver ikke et helt nyt og kompliceret regelsystem for at
reducere uligheden. Men det lød godt og retfærdigt.

145 Og forslaget om max 14 i de små klasser. Det lyder så godt og børnevenligt. Rådgiverne har elsket det. Men skolefolk rystede på hovedet, og undervisningsministeren var meget fraværende i debatten. Det var med garanti ikke hans idé.

150 Og stråmænd: Lad være at pådutte andre noget, de ikke mener. Tag dem på ordet. – Som de radikale siger: Tag hinanden på ordet, ikke på låret!! Giv plads i jeres sind for den mulighed, at jeres modstandere mener det, de siger. Begynd altid en debat med det, I er enige om. Så lyttes der mere, når I kommer til det, I ikke er enige om.

155

Og lygtepæle. Tænk på stakkels Anders Samuelson, der som formand for Liberal Alliance kravlede så højt op i en lygtepæl med krav om afskaffelse af topskatten, at hans egen regering væltede – hans parti var lige ved at forsvinde, og han selv røg helt ud af Folketinget.

160

Og stakkels Sofie Carsten Nielsen, der på vegne af de radikale krævede valg i utide – og kom helt galt af sted, så hun forsvandt til de evige jagtmarker i Dansk Industri.

165 Og tænk på Jakob Ellemann. Det dumme var ikke, hvad han gjorde. Det dumme var, hvad han sagde før valget.

Man skal i stedet gøre som Erhard Jakobsen, der altid sagde: Jeg holder mine løfter – og lover aldrig noget.

170

Nu slikker Venstre sårene: På et møde hørte man dybe suk:

Slaget er tabt, men der er tid til at tabe et nyt! - Vi har ikke nået bunden, men bare rolig, vi skal nok nå den! - Det er aldrig for sent at give op!

175

Man taler om politikerlede. Men det er for intet at regne sammenlignet med vælgerleden på Christiansborg! Det er jo vælgerne, der har skabt alle problemerne i dansk politik.

180 Som Bill Clinton engang sagde: Jeg har det som lederen af en kirkegård: Jeg har mange under mig, men ingen hører efter. At flytte vælgerne er som at flytte en

kirkegård. Det er svært at få alle med.

185 Man kan tale og tale og galpe op. Som Søren Pind, der endte med at få en solbrændt drøbel. Han og mange andre har befundet sig i et kæmpe dilemma:

Tale usandt, det må de ikke. Tale sandt, det tør de ikke. Tie stille, det kan de ikke!

190

Specielt i denne tid, mens der forhandles, kan man se Venstre-folk udtale sig – jo længere, de er fra magten, jo mere siger de.

195 Lars Løkke sidder i smørhullet, som de radikale tidligere sad i. Han har som katten ni liv, og han er i gang med det tolvte!

Nu forudser han, at regeringsforhandlingerne vil vare i endnu en måned. Det tror jeg, han har besluttet sig for. Men det er slet ikke noget problem. Det værste, der kan ske, er, at det går ud over jeres sommerferie.

200

For landets skyld kan de forhandle i måneder, uden at det gør nogen som helst skade. Så laver de da ikke ulykker så længe! Både Holland og Belgien har haft regeringskriser i hele og halve år, uden at det har gjort nogen som helst skade.

205 Det siger jeg ikke bare for sjov. Det er alvorligt ment. Jeres vigtigste opgave, det er at lade være med at lave ulykker. Når I ser på Folketingets dagsorden, alt det, der skal ændres, så vil I opdage, at langt det meste handler om problemer, som politikerne selv har skabt.

210 Det er nemlig IKKE embedsmændene, der øger bureaukratiet. Det er sådan nogle som jer! Siden 80'erne er antallet af regler i Danmark tredoblet, selvom Poul Schlüter i 1982 proklamerede, at det skulle være ”lettere at være dansker”.

215 Husk, at hver gang, I beder en minister om at gribe ind over for et eller andet, så risikerer I, at det udløser flere regler og flere kontrollanter. De færreste ministre har modet til at sige, at de vil overlade til den pågældende ledelse at tage affære. Og I vil ikke have modet til at stille jer tilfreds med det.

220 Gid nogle flere ville bruge kræfter på at angribe regler frem for at generere nye regler.

Så: – Når I lægger jer om aftenen og beder fadervor, skal I ikke blot sige ”fri os fra det onde”, I skal også sige ”Gud fri os fra os selv”.

225

Men jeg vil først og fremmest hylde jer og sige som min gamle højskoleforstander på Askov, Knud Hansen, der elskede at få et glas i gode venners lag. Når han så var på vej hjem, kunne han finde på at vende sig i døren og hæve armene til velsignelse med ordene:

230

Herren velsigne og forbavse jer!

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

235

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Festtale

240

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/bertel-haarders-tale-til-nyvalgte-folketingsmedlemmer>

245

250

255